

**GENZABURO  
JOŠINO**

# **KAKO ĆETE ŽIVETI?**

*Prevod s japanskog*  
**MATEJA MATIĆ**



**TANESI, 2026.**

Naziv originala  
Genzaburo Yoshino  
*Kimi-tachi wa Dō Ikiru*  
Copyright © 1937 Genzaburo Yoshino.  
*All rights reserved.*  
Serbian translation rights reserved by Tanesi, 2025.



## UVOD

**K**oper je učenik drugog razreda niže srednje škole. Pravo ime mu je Đunići Honda – Koper je samo nadimak. Ima petnaest godina, ali je za svoj uzrast prilično nizak. Istinu govoreći, i Koper se zbog toga stidi.

Na početku svakog tromesečja, kada nastavnik fizičkog poreda sve đake u vrstu, skine im kape, i prema visini izmeni raspored, Koper uvek krišom stane petom na kamenčić i istegne vrat koliko može. Svim silama pokušava da promeni svoje mesto u vrsti, ali mu to nikada nije uspelo.

Sa Kitamijem, čiji je nadimak Makošta, uvek se bori oko drugog i trećeg mesta – naravno, otpozadi. Čas jedan pretekne drugog, čas obrnuto. Međutim, kada je reč o ocenama, stvari stoje sasvim drugačije – Koper je gotovo uvek prvi ili drugi u razredu, i retko kad sklizne na treće mesto. Sada, naravno, govorimo o vrhu, a ne o dnu spiska. Ipak, to ne znači da je Koper štreber. Nipošto! On više nego iko voli da se igra. Igra bejzbol za školski tim. Vrlo je simpatičan prizor kada mali Koper navuče veliku rukavicu pa čuva drugu

bazu. Naravno, zbog sitne građe nije neki udarač, ali sjajno bantuje,<sup>1</sup> pa zato uvek udara drugi po redu.

Iako je bio među najboljim u ocenama, Koper nikada nije bio predsednik odeljenske zajednice – ne toliko zato što ga drugovi ne vole, već zato što ume da pretera sa nestašlukom. Recimo, na času građanskog vaspitanja je krišom privezao dve bube-nosoroga koncem i naterao ih da se nadmeću u povlačenju. To ga je neizmerno zabavilo. Kako takvom dečaku poveriti dužnost predsednika odeljenske zajednice? Na svakom roditeljskom sastanku, razredni starešina uvek govori isto njegovoj majci:

„Nemam nikakvih zamerki što se tiče njegovog uspeha. On je izuzetno dobar đak – izgleda da je opet prvi u razredu. Ali...”

Majka već zna šta sledi posle ovog „ali” – to da Koper ima nepopravljivu sklonost ka nestašlucima.

Zapravo, moguće je da deo odgovornosti za to što je nestašan snosi i sama majka. Kad se vrati sa roditeljskog, uvek ga opomene:

„Profesor te je ponovo kritikovao danas...!”

Ali i to čini nekako blago, bez strogoće. Ona, zapravo ni ne može da bude stroga. Zašto? Jer Koperovi nestašluci nisu zlobni, nisu uvrnuti, nisu takvi da drugima smetaju. Oni su čista, nevinna igra kojom zasmeyava druge.

A postoji i drugi razlog.

Koper nema oca.

---

<sup>1</sup> Bant je potez u bejzbolu kojim palica namerno ostvaruje minimalni kontakt s lopticom kako bi ona upala u dozvoljenu površinu.

Njegov otac je preminuo pre dve godine. Bio je važan službenik jedne velike banke. Nakon njegove smrti, Koper je s majkom morao da napusti veliku gradsku kuću i preseli se u skromniju kućicu u predgrađu. Smanjili su i broj posluge, pa ih sada živi samo četvoro u domaćinstvu – Koper, njegova majka, dadilja, i služavka. Od očeve smrti, kuća je utihnula, i gotovo niko više nije dolazio u posetu. Tada je majku počela da muči jedna briga: da li će Koper u toj tišini izgubiti vedrinu? Zato nije mogla strogo da ga grdi kada napravi neki nestašluk ili šalu.

Imali su samo jednog čestog posetioca – Koperovog ujaka, majčinog rođenog brata, koji je živio u komšiluku. Bio je pravnik, i tek skoro je diplomirao. Koper ga je mnogo voleo, i često je išao kod njega kući. Često su se mogli videti kako zajedno šetaju – ujak, viši od vršnjaka, i Koper, niži od vršnjaka. Neretko su se dobacivali loptom na poljani.

Upravo taj ujak je izmislio nadimak „Koper”. Jedne nedelje, Koperu je u posetu došao školski drug Mizutani. Tada se u kući nalazio i Koperov ujak, koji ga je neprestano dozivao: „Koperu! Koperu!” Tako se taj nadimak zapatio i u školi – Mizutani je svima razglasio:

„Hondu u kući zovu Koper!”

Tako je i majka počela s vremena na vreme da ga oslovljava „Koper”.

Ali zašto baš „Koper”?

Tu tajnu nije znao nijedan njegov drug. Svi su ga zvali tako iz navike, jer im je zvučalo zanimljivo. Ali kad bi ga pitali odakle dolazi taj nadimak, on bi se samo nasmejao i zagonetno ćutao. Ipak, činilo se da ga

raduje to što ga pitaju. To je samo još više raspirivalo radoznanost njegovih drugova.

Mora da se i vi, dragi čitaocē, osećate isto kao Koperovi drugovi. Onda bi bio red da vam ispričam prvo o poreklu Koperovog nadimka. Zatim ću vas redosledom izvestiti o svim čudnim događajima koji su se odigrali u Koperovoj glavi. A zašto? To ćete čitanjem već i sami shvatiti.



*Prvo poglavlje*

# ČUDNO ISKUSTVO

**B**ilo je to prošlog oktobra, kada je Koper još uvek bio u prvom razredu niže srednje škole. Tog popodneva je stajao sa svojim ujakom na krovu jedne robne kuće u Ginzi.

Sa sivog neba je tiho sipila kiša, tako sitna da se je-dva moglo razaznati da li pada. Na Koperovom man-tilu i ujkinjoj kabanici su se nataložile bezbrojne sre-brnkaste kapljice nalik mrazu. Koper je ćutke posma-trao ulicu Ginza.

Sa šestog sprata, Ginza je ličila na jednu usku bra-zdu. Na njenom dnu tekla je neprekidna reka auto-mobila. S desne strane su išli iz pravca Nihonbaši-ja ka Šimbašiju, a s leve u suprotnom smeru. Te dve struje mimoilazile su se, čas se šireći, čas sužavajući, a povremeno su između njih, lenjo i bezvoljno, pro-micali tramvaji. I njihovi krovovi bili su mokri; bili su tako sitni da su ličili na igračke. Automobili, asfalt, drvored – sve je, zapravo, bilo mokro i presijavalo se od dnevnog sunca koje je ipak odnekud dopiralo.

Dok je nemo posmatrao taj prizor, Koperu se auto-mobili učiniše bubama – na primer, tvrdokrilcima koji užurbano mile. Kada jedna buba obavi posao,

hitno bi se odvezla u suprotnom smeru, kao da se u njihovom svetu dogodio neki veliki incident. A tamo kod Kjobašija, gde se Ginza sužava, pa skreće ulevo i nestaje među visokim zgradama, činilo mu se da vidi ulaz u njihovo gnezdo. Tamo su nestajali jedan po jedan, a za svakog koji bi nestao, izbio bi jedan novi – crn, crn, crn, plavi, sivi...

Kiša je i dalje tiho sipila, sitna kao prah. Prepušten čudesnim sanjarijama, Koper je neko vreme nepomično posmatrao Kjobaši. Zatim je podigao pogled. Daleko pod njim su se prostirale kišom natopljene tokijske četvrti sve do same granice magličastog vidika. Bilo je to sumorno, pusto, beskrajno prostranstvo, koje je sneveselilo i samog Kopera. Bezbrojni niski krovovi, sve dokle pogled dopire, odražavali su zamućeno, oblačno nebo. To more krovova bi tu i tamo probijale visoke zgrade. Što su bile dalje, sve su se više stapale s kišom i maglom, dok na kraju nisu postajale senke istovetne sive boje. Kako gusta, teška vlaga! Čak i kamenje kao da je upilo vodu. Na dnu te hladne vlage ležao je Tokio, nepomičan.

Rođeni Tokijac, Koper nikada do sada nije video svoj grad tako tužnog i ozbiljnog lica. Iz te vlage neprestano se uzdizala gradska buka, dopirući i do krova šestospratnice. Koper je, pak, mirno stajao i posmatrao grad, kao da nije ni svestan buke. Nije više mogao da odvoji pogled od njega.

I onda je u njegovom umu došlo do jedne promene. Ona je, na kraju, i dovela do nadimka „Koper“.

Prva slika koja mu se pojavila pred očima bila je mračna zimska pučina mora koju šiba kiša. Možda je to bilo sećanje na put u Izu s ocem tokom zimskog

raspusta. Tokio, tako zamagljen kišom, učinio mu se morem, a visoke zgrade stenama koje izranjaju iz vode. Nisko nebo pritiskalo je talase. Pomislio je: *Zar je moguće da u ovom moru žive ljudi?*

Kad je sebe uhvatio u toj zamisli, zadrhtao je. Pod svakim od tih bezbrojnih krovova, ma kako malih, živeli su ljudi! Bila je to sasvim prirodna, očigledna činjenica, ali u Koperovom srcu najednom zastrašujuća. Na stotine hiljada ljudi koje Koper ne vidi i ne poznaje! Kakvih li samo ljudi ima? Šta rade sada, dok ih on posmatra? O čemu razmišljaju? Taj svet se Koperu činio neproziran i haotičan – starci s naočarama, devojčice s kratkom kosom, gospođe s punđama, muškarci s keceljama, činovnici u odelima... Najrazličitiji ljudi su se na tren pojavljivali u njegovom vidokrugu, pa nestajali.

„Ujko...“, progovori Koper. „Koliko se otprilike ljudi vidi odavde?“

„Hmm...“, zausti ujak.

„Kad bi ovo što vidim činilo desetinu ili osminu Tokija, onda bi to bila i desetina ili osmina njegovog stanovništva, zar ne?“, upita Koper.

„Ne ide to tako“, nasmeja se ujak. „Tako bi bilo da je populacija svugde naseljena u istoj gustini. Ali Tokio je negde gušće naseljen, negde ređe; ne možemo meriti populaciju samo po površini. Promeni stanovništva doprinosi i smena dana i noći.“

„Smena dana i noći? Kako to?“

„Evo, na primer, mi živimo u predgrađu Tokija, a sada smo došli u njegov centar. Kada padne noć, vratićemo se kući. Ko zna još koliko takvih ljudi ima? Danas je nedelja, ali na jutro svakog radnog dana

ogroman broj ljudi nagrme iz predgrađa ka Kjobašiju, Nihonbašiju, Kandi i Hongou. Kada padne noć, vrate se svojim kućama. Znaš i sam valjda koliko su tada natrpani vozovi, tramvaji, i autobusi!"

Kopera je ubedilo ujkinu objašnjenje. Ujka dodade:  
„Može se reći da stotine hiljada – ne, čak možda i milion ljudi neprestano nadolazi i povlači se poput plime i oseke na moru.”

Sitna, maglovita kiša i dalje je tiho sipila po njima dok su razgovarali. Obojica su neko vreme ćutke posmatrali Tokio pod sobom. U daljini, iza vela kiše, tamne četvrti su se protezale u nedogled, i u njima se nije mogla nazreti nijedna ljudska prilika. Ipak, u njima je, bez ikakve sumnje, živelo na stotine hiljada, možda i miliona ljudi, od kojih je svako posedovao sopstvene misli, živote, i poslove. I svi su oni, svakog jutra i večeri, nadolazili i povlačili se kao talasi.

Koper se oseti kao da pluta u ogromnom vrtlogu.

„Ujko...”

„Da?”

„Čovek je...”

Zastao je, pomalo pocrvenevši, ali je ubrzo skupio hrabrost i nastavio:

„Čovek je, pa... kao molekul vode, zar ne?”

„Baš tako. Ako svet smatramo morem ili rekom, onda je svako od nas jedan od tih molekula.”

„I ti si onda molekul vode.”

„Naravno. A i ti si. Doduše, ti si baš jedan majušni molekul.”

„Sad se već šegačiš sa mnom! Molekuli su po prirodi mali. A ti si, ujko, previše izdužen za jedan molekul.”

Rekavši to, Koper baci pogled na ulicu Ginza odmah pod njima. Jedan, drugi, treći automobil... Svaka od tih crnih hauba nalik bubi, krila je ponekog čoveka.

Odjednom spazi bicikl kako se probija kroz reku vozila. Čak i sa vrha zgrade bilo je jasno da se na njemu nalazi mali dečak. Presijavala mu se kabanica, sasvim nakvašena kišom. Osvrtao se levo-desno i napred-nazad, motreći na automobile koji su ga sustizali i obilazili, dok je iz sve snage okretao pedale. Nije ni pomišljao da ga neko posmatra s ovakve visine.

U tom trenutku, jedan sivi automobil zaobiđe dvatри vozila ispred sebe.

„Pazi!“, viknu Koper u sebi, siguran da će biciklista biti oboren. Ali dečak se spretno izmaknu i pusti automobil da prođe. Uspeo je da ispravi bicikl, koji je pretio da će se preturiti, te je nastavio iz sve snage da okreće pedale. Pri svakom okretu pedale je pokretao celo telo – bilo je jasno da svojski žuri negde da stigne.

Ko je taj mališan i kuda juri – Koper to, naravno, nije znao. Ali znao je da ga s ove visine može dugo posmatrati, dok dečak ni ne sluti da je posmatran. To mu se učinilo čudnim. Tim putem su se baš maločas dovezli on i ujka.

„Ujko, kad smo onuda prolazili“, pokaza Koper prstom, „možda nas je neko posmatrao s ovog krova.“

„Moguće. Možda nas i sada neko gleda, s nekog prozora.“

Koper osmotri obližnje zgrade. Koliko prozora na svakoj od njih! Kad mu je ujak to rekao, učini mu se da su svi ti prozori okrenuti baš prema njemu. Ipak, na njima se samo presijavala bleđa svetlost poput žive, i nije se moglo saznati da li ga neko sa njih posmatra.

Međutim, Kopera obuze osećaj da ga nečije oči nepomično prate s nepoznatog mesta. Mogao je čak i da zamisli kako izgleda u očima te osobe – mala, sasvim mala prilika na vrhu šestospratnice obavijene sivom maglom.

Bilo mu je to neobično. On koji posmatra, on koji je posmatran, on koji zna da je posmatran, i on koji samog sebe posmatra izdaleka – svi ti „oni” su se stopili u njegovom umu, i osetio je nešto nalik vrtoglavici. Osetio je nešto poput talasa u grudima. Ne – kao da nešto njiše njegovo telo...

U maglovitoj metropoli koja se pružala pred njim je baš tada počela da navire nevidljiva plima. Koper je, ni sam ne znajući kad, postao jedna kapljica u toj plimi...

Dugo je ćutao, pogleda izgubljenog u daljini.

„Šta je bilo?”, upita ga ujak posle nekog vremena.

Koper se trže, kao iz sna, pa se nasmeši ujki pomalo postićeno.

\* \* \*

Izašli su iz robne kuće i svratili u bioskop. Nekoliko sati kasnije, vozili su se ka predgrađu taksijem. Sunce je do tad već odavno zašlo. Kapljice kiše i dalje su titrale, osvetljene farovima.

„O čemu si maločas razmišljao?”, upita ujka Kopera.

„Maločas?”

„Na krovu one robne kuće. Delovalo je kao da si se zamislio.”

Koper nije znao šta bi odgovorio, pa je ćutao. Ujka ga više ništa nije pitao. Taxi je jurio kroz mrkli mrak.

Posle nekog vremena, Koper reče:

„Osetio sam se vrlo čudno...”

„Što?”

„Pa, jer si pričao o ljudskoj plimi i oseki...”

Ujka ga zbunjeno pogleda. Koper odjednom jasno i glasno reče:

„Čovek je stvarno molekul. Danas sam to po prvi put zaista osetio.”

Ujka je, u zamračenoj kabini, razrogačio oči od iznenađenja. Koperov izraz je bio živahan, nategnut.

„Dakle, o tome je reč...”, reče ujka, pa se na trenutak zamisli. Na kraju tihim glasom dodade:

„Zapamti to dobro. To je veoma važna misao.”

\* \* \*

Te večeri, ujka je do kasno ostao budan u svojoj radnoj sobi, nešto pišući. S vremena na vreme bi odmorio ruku, zamišljeno povukao dim iz cigarete, pa bi se opet dao na pisanje. Posle sat, možda sat i po, spustio je hemijsku i zatvorio veliki notes presvučen tamno-crvenim somotom. U jednom gutljaju je ispio hladni crni čaj na koji je sasvim zaboravio. Protegao se, počeo po glavi, i zapalio novu cigaretu. Pućkao ju je neko vreme, a onda je stavio notes u fioku, ugasio svetlo, i otišao u spavaću sobu.

Međutim, mi moramo malo zaviriti u taj notes, jer se u njemu krije i razlog zašto je Đunići Honda prozvan Koper.